

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA ZGODOVINA V LETU 2020

Poročilo DPK SM za zgodovino

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	15
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah.....	20
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	23
5.1	Zunanje ocenjevanje	23
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	23
6	Povzetek	24
6.1	Ocena uspeha kandidatov	24
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	24

Avtorja:

Boštjan Šeruga, glavni ocenjevalec za zgodovino

dr. Aleš Gabrič, predsednik DPK SM za zgodovino

Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji 7. redni seji 23. 09. 2020.

Ljubljana, september 2020

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

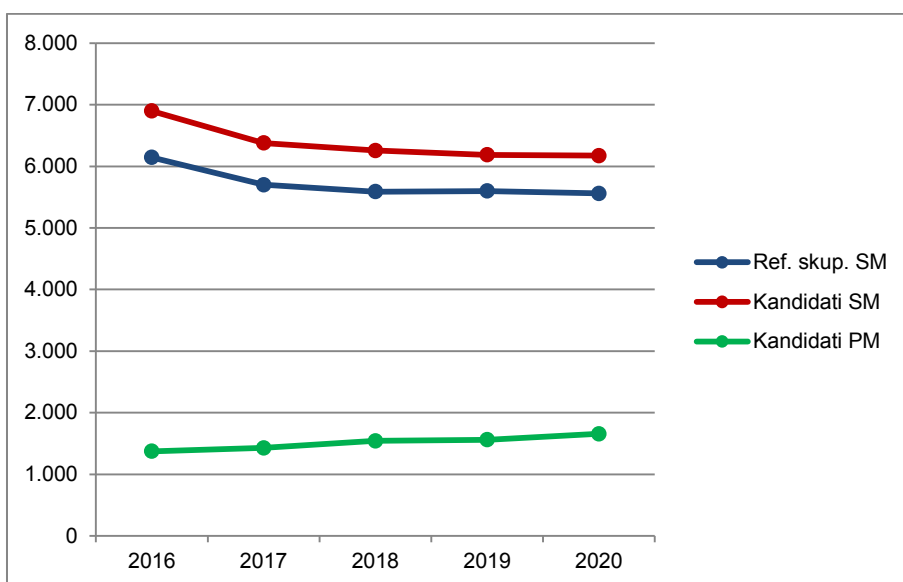
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	6.145	6.899	1.373
2017	5.699	6.379	1.429
2018	5.589	6.255	1.544
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

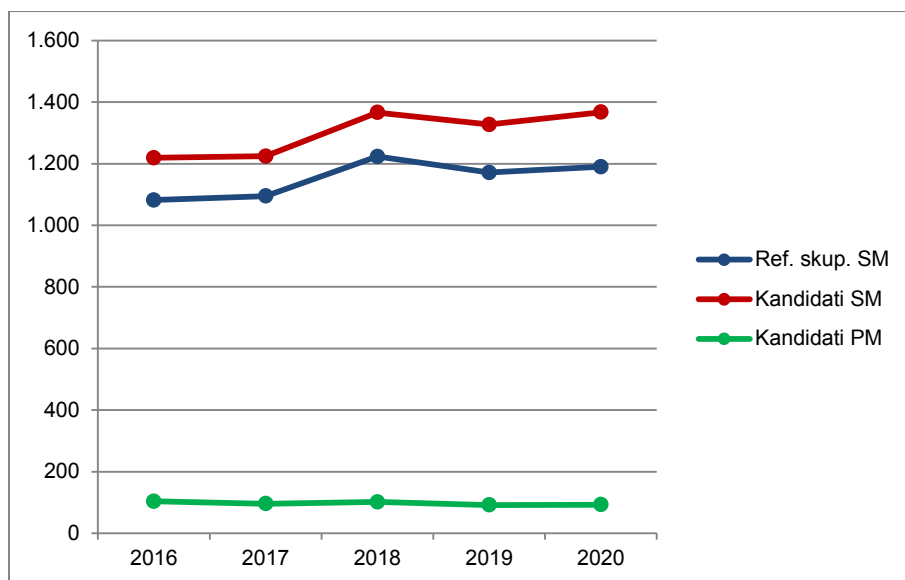
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali zgodovino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	1.082	1.219	104
2017	1.095	1.224	96
2018	1.223	1.366	102
2019	1.171	1.327	92
2020	1.190	1.367	93

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

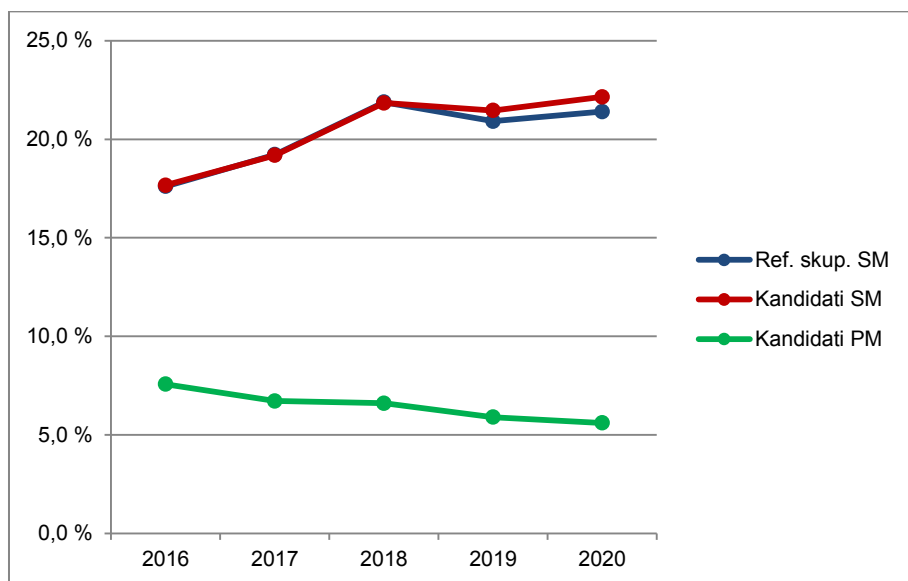
Vir: Državni izpitni center, 2020

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali zgodovino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2016 do 2020 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2016	17,6 %	17,7 %	7,6 %
2017	19,2 %	19,2 %	6,7 %
2018	21,9 %	21,8 %	6,6 %
2019	20,9 %	21,5 %	5,9 %
2020	21,4 %	22,1 %	5,6 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2016–2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020

	Število	Delež
Splošna gimnazija	923	63,2 %
Klasična gimnazija	79	5,4 %
Gimnazija	1.002	68,6 %
Tehniška gimnazija	82	5,6 %
Ekonomska gimnazija	48	3,3 %
Umetniška gimnazija	58	4,0 %
Strokovna gimnazija	188	12,9 %
Ref. skup. SM	1.190	81,5 %
Ostali SM	177	12,1 %
Kandidati SM	1.367	93,6 %
Kandidati PM	93	6,4 %

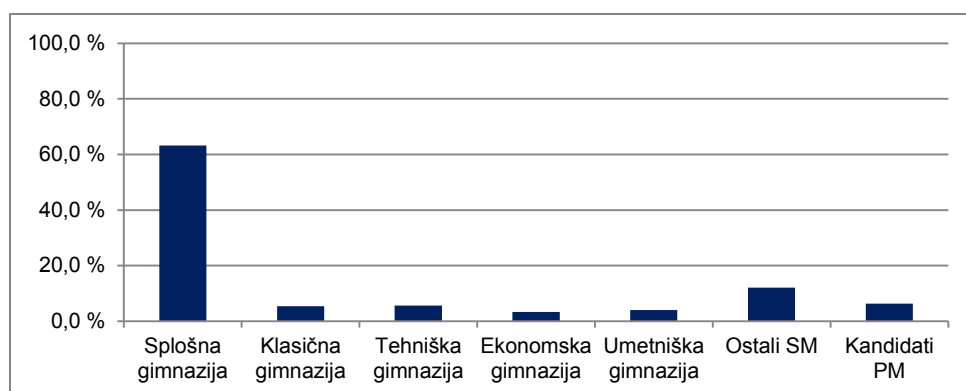
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020

Vir: Državni izpitni center, 2020

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2020 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

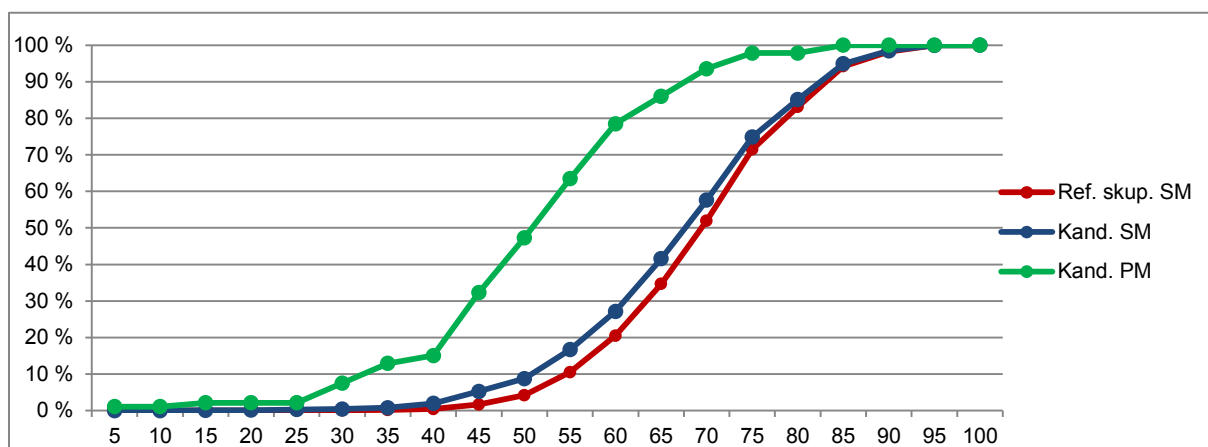
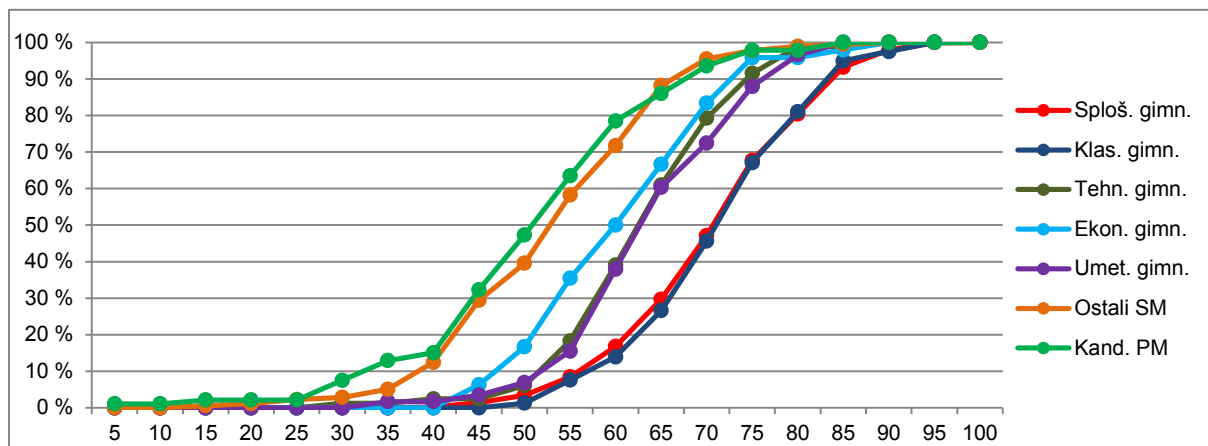
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekonom. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
26-30	0	0	0	1	0	0	1	1	2	1	5
31-35	0	0	0	0	0	1	1	1	5	4	5
36-40	2	0	2	1	0	0	1	3	16	13	2
41-45	11	0	11	0	3	1	4	15	45	30	16
46-50	19	1	20	3	5	2	10	30	48	18	14
51-55	46	5	51	10	9	5	24	75	108	33	15
56-60	77	5	82	17	7	13	37	119	143	24	14
61-65	119	10	129	18	8	13	39	168	197	29	7
66-70	161	15	176	15	8	7	30	206	219	13	7
71-75	190	17	207	10	6	9	25	232	236	4	4
76-80	117	11	128	6	0	5	11	139	141	2	0
81-85	118	11	129	0	1	2	3	132	133	1	2
86-90	44	2	46	1	1	0	2	48	49	1	0
91-95	18	2	20	0	0	0	0	20	20	0	0
96-100	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
SKUPAJ	923	79	1.002	82	48	58	188	1.190	1.367	177	93

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	2 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	2 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	2 %
30	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	3 %	8 %
35	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	2 %	1 %	0 %	1 %	5 %	13 %
40	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	2 %	2 %	0 %	2 %	12 %	15 %
45	1 %	0 %	1 %	2 %	6 %	3 %	4 %	2 %	5 %	29 %	32 %
50	3 %	1 %	3 %	6 %	17 %	7 %	9 %	4 %	9 %	40 %	47 %
55	8 %	8 %	8 %	18 %	35 %	16 %	22 %	11 %	17 %	58 %	63 %
60	17 %	14 %	17 %	39 %	50 %	38 %	41 %	21 %	27 %	72 %	78 %
65	30 %	27 %	29 %	61 %	67 %	60 %	62 %	35 %	42 %	88 %	86 %
70	47 %	46 %	47 %	79 %	83 %	72 %	78 %	52 %	58 %	95 %	94 %
75	68 %	67 %	68 %	91 %	96 %	88 %	91 %	71 %	75 %	98 %	98 %
80	80 %	81 %	80 %	99 %	96 %	97 %	97 %	83 %	85 %	99 %	98 %
85	93 %	95 %	93 %	99 %	98 %	100 %	99 %	94 %	95 %	99 %	100 %
90	98 %	97 %	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %	98 %	98 %	100 %	100 %
95	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center, 2020

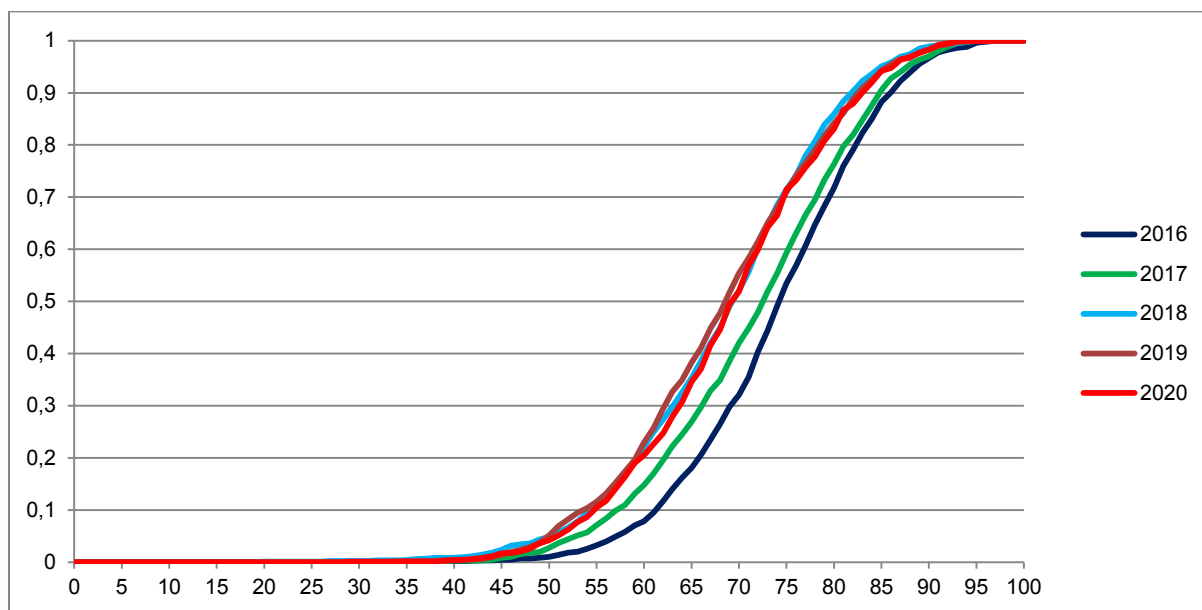
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2016 do 2020, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2016	50	62	74	86
2017	50	62	74	86
2018	49	60	72	85
2019	49	60	72	85
2020	48	59	71	84

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2020

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2020 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

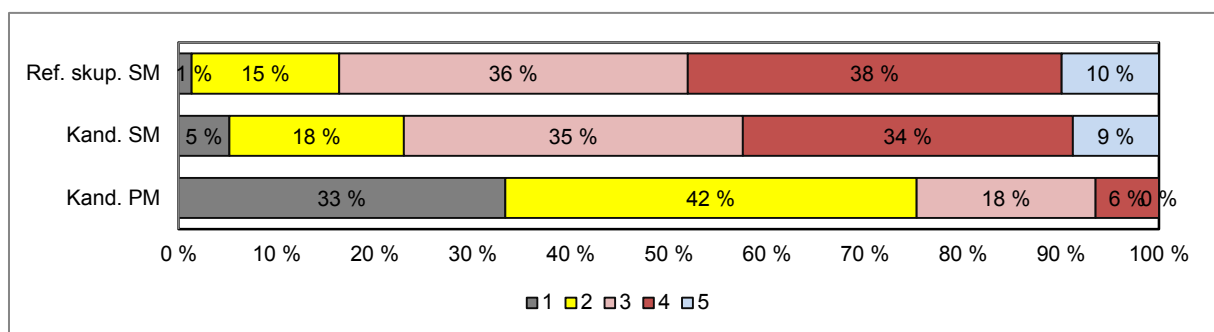
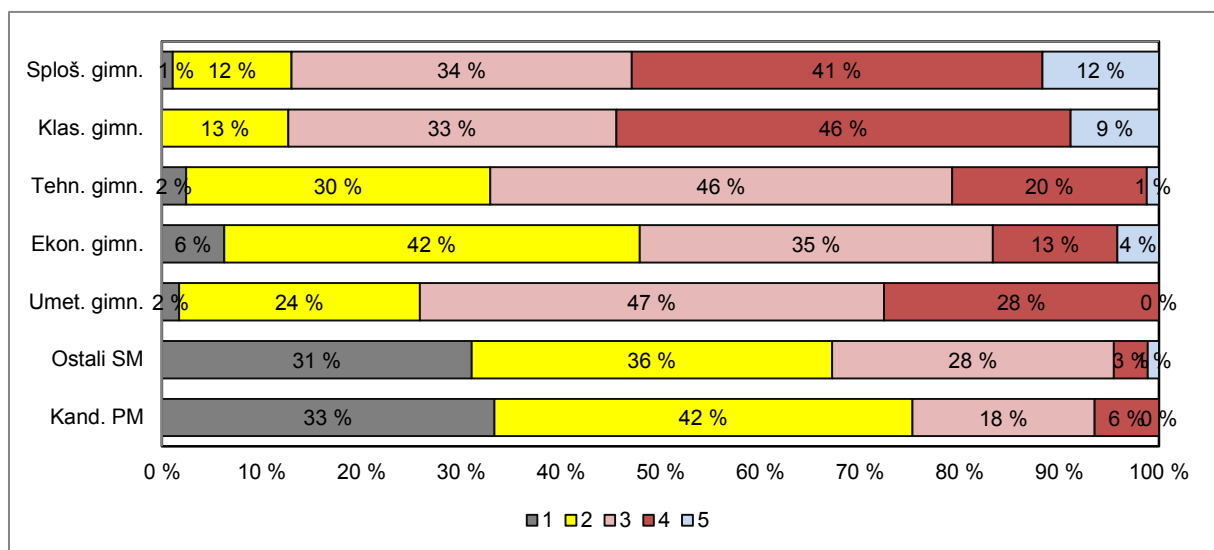
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	10	0	10	2	3	1	6	16	71	55	31
2	110	10	120	25	20	14	59	179	243	64	39
3	315	26	341	38	17	27	82	423	473	50	17
4	380	36	416	16	6	16	38	454	460	6	6
5	108	7	115	1	2	0	3	118	120	2	0
Uspešni	913	79	992	80	45	57	182	1.174	1.296	122	62
Skupaj	923	79	1.002	82	48	58	188	1.190	1.367	177	93

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1 %	0 %	1 %	2 %	6 %	2 %	3 %	1 %	5 %	31 %	33 %
2	12 %	13 %	12 %	30 %	42 %	24 %	31 %	15 %	18 %	36 %	42 %
3	34 %	33 %	34 %	46 %	35 %	47 %	44 %	36 %	35 %	28 %	18 %
4	41 %	46 %	42 %	20 %	13 %	28 %	20 %	38 %	34 %	3 %	6 %
5	12 %	9 %	11 %	1 %	4 %	0 %	2 %	10 %	9 %	1 %	0 %
Uspešni	99 %	100 %	99 %	98 %	94 %	98 %	97 %	99 %	95 %	69 %	67 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2020

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2020

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	923	79	1.002	82	48	58	188	1.190	1.367	177	93
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,10	20,28	20,11	16,79	16,88	17,58	17,08	19,68	19,46	15,58	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,83	3,84	3,83	3,46	3,35	3,79	3,54	3,79	3,71	2,84	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,65	3,58	3,64	3,41	3,42	3,72	3,51	3,62	3,56	2,94	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,50	3,51	3,50	2,87	2,67	3,00	2,86	3,40	3,23	2,07	1,98
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,50	3,51	3,50	2,87	2,67	2,95	2,84	3,39	3,22	2,06	1,98
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	70,75	71,25	70,79	63,06	60,72	63,99	62,75	69,52	67,35	52,76	50,87
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	71	71	71	63,5	60	63,5	63	70	68	54	51
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,47	9,49	10,39	9,49	10,13	9,81	9,78	10,70	12,19	11,61	13,62
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,91	4,13	3,93	3,41	3,58	3,42	3,46	3,86	3,78	2,88	3,72
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,02	4,08	4,03	3,93	4,04	3,66	3,87	4,00	3,94	3,14	3,52
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,75	0,69	0,75	0,65	0,69	0,79	0,71	0,75	0,76	0,78	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,73	0,66	0,72	0,54	0,74	0,64	0,62	0,71	0,72	0,74	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,70	0,58	0,69	0,61	0,69	0,66	0,65	0,67	0,67	0,71	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,62	0,54	0,61	0,53	0,51	0,42	0,49	0,60	0,65	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,62	0,54	0,61	0,53	0,51	0,42	0,49	0,60	0,65	0,63	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,64	0,58	0,63	0,44	0,43	0,41	0,41	0,62	0,64	0,50	0,26
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,56	0,44	0,56	0,49	0,20	0,55	0,41	0,53	0,56	0,45	0,31
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,34	0,29	0,32	0,26	0,06	0,33	0,20	0,31	0,36	0,09	0,14
Odstotek neuspešnih s PP	1,08	0,00	1,00	2,44	6,25	1,72	3,19	1,34	5,19	31,07	33,33
Odstotek neuspešnih brez PP	1,73	0,00	1,60	2,44	6,25	6,90	4,79	2,10	6,07	32,77	33,33

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

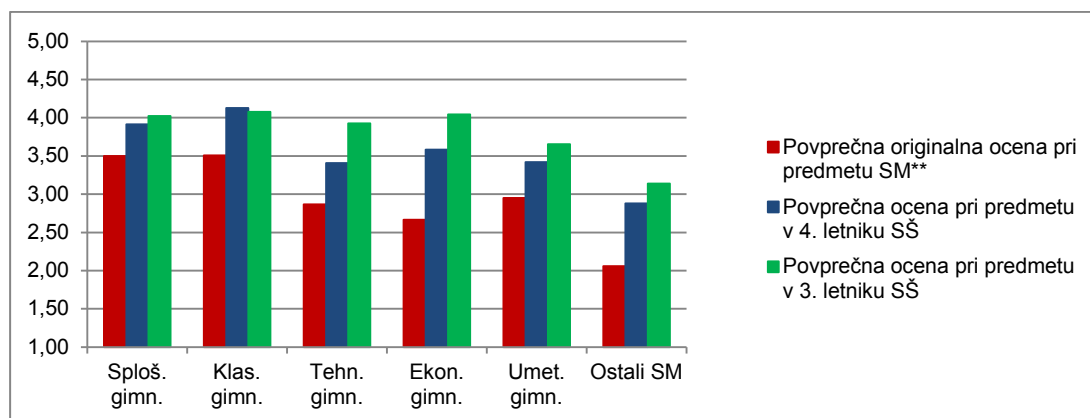
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz zgodovine in povprečnih ocen iz zgodovine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

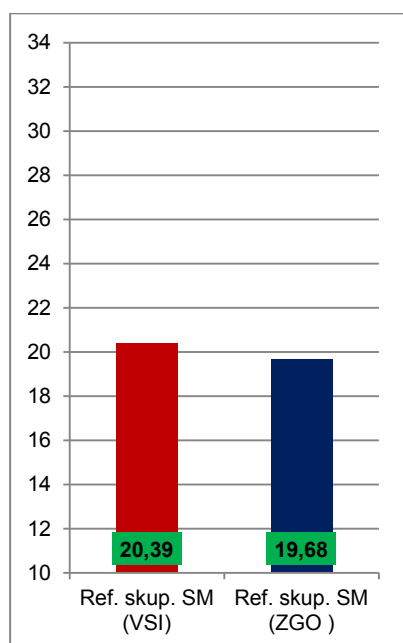
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center, 2020

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2020 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz zgodovine (ref. skup. SM – ZGO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center, 2020

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

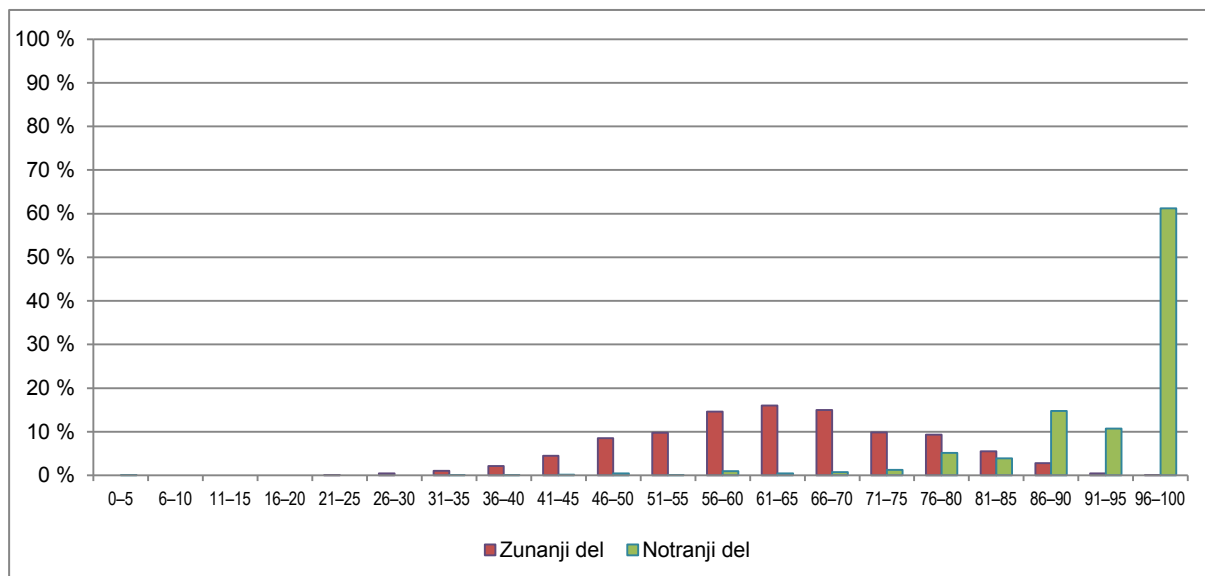
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.186	1.186
Povprečno število odstotnih točk	50,54	18,96
Standardni odklon odstotnih točk	9,99	1,86
Maksimalno število odstotnih točk	76,67	20,00
Povprečna težavnost	0,63	0,95

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	2 %	0 %
41–45	4 %	0 %
46–50	9 %	0 %
51–55	10 %	0 %
56–60	15 %	1 %
61–65	16 %	0 %
66–70	15 %	1 %
71–75	10 %	1 %
76–80	9 %	5 %
81–85	5 %	4 %
86–90	3 %	15 %
91–95	0 %	11 %
96–100	0 %	61 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2020

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2020.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	1.190	1.190	1.190
Povprečno število odstotnih točk	25,77	24,79	18,96
Standardni odklon odstotnih točk	5,44	5,29	1,86
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,64	0,62	0,95

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Vsaka izpitna pola vsebuje 25 vprašanj. Zaradi precejšnjega obsega snovi je nalogam dodano gradivo, ki kandidatom pomaga pri odgovorih. Pomagali so si z besedili, slikovnim gradivom in barvno prilogo, v kateri so večinoma zemljevidi. Izpitni poli sta bili sestavljeni uravnoreženo, vendar so kandidati pri prvi izpitni poli 1 dosegli nekoliko večje število povprečnih absolutnih točk.

Skupna povprečna ocena pri zgodovini za kandidate, ki so prvič opravljali splošno maturo iz zgodovine, je bila 3,39.

Izpitna pola 1

Vprašanja v tej izpitni poli so vezana na temo iz obče zgodovine. Z indeksom težavnosti (IT) vprašanj izpitne pole poskušamo meriti, kako težka oziroma kako lahka so se zdela vprašanja kandidatom. Naloge so po IT razdeljene v pet skupin: ultratežke naloge imajo IT pod 0,15, težke med 0,15 in 0,30, srednje težke med 0,30 in 0,70, lahke naloge dosegajo IT med 0,70 in 0,85 ter ultralahke nad 0,85.

Povprečni IT celotne izpitne pole 1 je bil 0.64, kar pomeni, da je bila v povprečju srednje težka. Kandidati so pri izpitni poli 1 dosegli v povprečju 38,65 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.2.

Preglednica 4.3.1: Uspeh pri izpitni poli 1

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Najvišje doseženo štev. točk	Najnižje doseženo štev. točk	Korelacija z oceno s SŠ	IT testa
1.190	38,65	60	16	0,55	0,64

Preglednica 4.3.2: Indeksi težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 1

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge														
			1	2	4	5	7	8	10	11	13	15	16	17	18		
ultratežka	pod 0,15	0															
težka	od 0,15 do 0,30	0															
srednje težka	od 0,30 do 0,70	16	1	2	4	5	7	8	10	11	13	15	16	17	18		
			19	21	23												
lahka	od 0,70 do 0,85	6	3	6	9	14	22	25									
ultralahka	nad 0,85	3	12	20	24												

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali: 8. (srednja težka) in 20. (ultralahka) naloga.

8. naloga (IT: 0,53; ID: 0,56)

Na dunajskem kongresu so se evropski voditelji dogovorili o novi ureditvi Evrope. Pomembno vlogo na njem in v naslednjih desetletjih sta imeli dve zmagovalki nad Napoleonom, Avstrijsko cesarstvo in Velka Britanija. Pri reševanju si pomagajte s sliko 6 v barvni prilogi.

Obkrožite črko pred izbrano državo.

A AVSTRIJSKO CESARSTVO B VELIKA BRITANIJA

- 8.1. Katere so bile ozemeljske pridobitve države po dunajskem kongresu?
- 8.2. Kakšen je bil odnos države do Svete Alianse?
- 8.3. Kakšen odnos je imela država do revolucionarnih in nacionalnih gibanj v Evropi?
- 8.4. S katerimi ukrepi se je državna oblast v naslednjih desetletjih odzvala na zahteve državljanov po reformah?

(4 točke)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med srednje težke naloge. Kandidati so pri tej nalogi dosegli povprečno 2,11 točke. Pomeni, da je naloga, kljub temu da je bila uvrščena med srednje težke, povzročala težave velikemu številu kandidatov. K temu je pripomoglo tudi dejstvo, da je dodatno gradivo kandidatom neposredno pomagalo le za 1 točko.

20. naloga (IT: 0,88; ID: 0,16)

V delitev ozemelj zunaj Evrope so se podale tudi manjše evropske države.

Povežite države in njihove kolonije tako, da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko iz stolpca na desni.

_____ Libija		
_____ Indonezija	A	Belgija
_____ Kongo	B	Italija
_____ Eritreja	C	Nizozemska
_____ Somalija		
_____ Gvajana		

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med ultralahke naloge. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bilo 2,64. Indeks diskriminativnosti je imela naloga 0,16. Pri reševanju te naloge je mogoče opaziti, da je kandidatom pri reševanju v veliko pomoč barvna priloga – zemljevid, kar nakazuje, da je uporaba zemljevida pri pouku samoumevna.

(3 točke)

Izpitna pola 2

V izpitni poli 2 so kandidati reševali naloge iz narodne zgodovine. Povprečni IT celotne izpitne pole 2 je bil 0,6193, kar pomeni, da je bila v povprečju izpitna pola 2 srednje težka; kandidati so v povprečju dosegli 37,16 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.4.

Preglednica 4.3.3: Uspeh pri izpitni poli 2

Štev. kandidatov	Povprečno Štev. točk	Najvišje doseženo štev. točk	Najnižje doseženo štev. točk	Korelacija z oceno s SŠ	IT testa
1.190	37,16	55	13	0,61	0,6193

Preglednica 4.3.4: Indeksi težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 2

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge															
			4	5	6	8	9	13	14	16	17	18	19	20	21			
ultratežka	pod 0,15	0																
težka	od 0,15 do 0,30	0																
srednje težka	od 0,30 do 0,70	16	4	5	6	8	9	13	14	16	17	18	19	20	21			
			22	23	24													
lahka	od 0,70 do 0,85	9	1	2	3	7	10	11	12	15	25							
ultralahka	nad 0,85	0																

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali 14. (srednje težka) in 24. (srednje težka) naloga.

14. naloga (IT: 0,59; ID: 0,16)

Obračun med krščanskim cesarjem Teodozijem in poganskim Evgenijem se je zgodil poleti 394 v Vipavski dolini. Pesnik Klavdij Klavdijan iz Aleksandrije je o njem zapisal:

*Severni veter – po tvoji zaslugi s plani privrščal je,
 Čete sovragov zasul z ledeno nevihto, puščice
 k strelcem usmerjal nazaj, v vrtincu jim lomil je kopja.
 S tabo je Bog: na tvoje povelje požene iz votline
 Eol viharjev vojsko, na tvoji strani se vojskuje/.../
 Frigidus barvo vode spremenil, pod kupi mrličev
 Skoraj zastala, ko ne bi ga kri deroča pognala.*

(Vir: Brodnik, V., in drugi, 2011: *Zgodovina 1*. Učbenik za 1. letnik gimnazije, str. 165. DZS. Ljubljana)

14.1. Zakaj je bila zmaga Teodozija nad Evgenijem pomembna za nadaljnji verski razvoj rimskega cesarstva?

14.2. Iz zgornjega besedila razberite, katera dejavnika sta pomagala Teodoziju zmagati v bitki.

14.3. Pojasnite, zakaj zapis pesnika Klavdija Klavdijana ne velja za objektivnega.

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med srednje težke. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je 1,78; ID je bil 0,16. Nalogo so uspešno reševali praktično vsi kandidati. Analiza kaže, da imajo kandidati pri tovrstnih nalogah najmanj težav, oziroma naloge zelo dobro rešujejo s pomočjo besedila.

24. naloga (IT: 0,41; ID: 0,54)

Najpomembnejša rodbina, izvirajoče z zemlja današnje Slovenije, so bili Celjski grofje.

Grofiji in druga svoja gospostva so dobili Celjani kot posebno kneževin v fevd od države/.../. Poleg tega so dobili še novčni in rudniški regal ter ograjno sodišče v Celju, da bi se – kot pravi privilegij – »lahko vsi plemeniti ljudje, ki stanujejo in prebivajo v njihovih deželah, grofijah in gospostvih, ter drugi v tem ograjnem sodišču branili in pravico dajali in jemali ... po pravu, običajih in navadah dežele.

(Vir: Štih, P., 1998: *Pregled slovenske srednjeveške zgodovine* (priročnik za študente zgodovine), str. 65. Znanstvena založba Filozofske fakultete. Ljubljana)

24.3. Opišite, kako je bil dinastično Sigismund, rimsko-nemški cesar, povezan s Celjskimi grofi.

24.2. S katero rodbino so se Celjski grofje zapletli v fajdo zaradi naziva državnih knezov in zakaj?

24.3. Pojasnite, zakaj je bilo ograjno sodišče v Celju posebni privilegij.

(3 točke)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med srednje težke. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bilo 1,23. Kandidati so imeli težave že z razumevanjem besedila, ki naj bi bilo kandidatom v pomoč.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Analiza vprašalnikov je pokazala, da so kandidati v izpitni poli 1 največ nepravilnih odgovorov zapisali pri nalogah 1, 7.2 in 10.1. Pri nalogi 1 kandidati niso poznali razsvetljenskih mislecev in njihovih del. Po mnenju zunanjih ocenjevalcev je bil zahtevano pretežno za kandidate, saj določena dela razsvetljenskih mislecev niso navedena niti v učbeniku. Pri nalogi 10.1 se je izkazalo, da so imeli kandidati precejšnje težave pri simbolnem pomenu slike 7, saj jih je največ zapisalo, da gre za francosko revolucijo leta 1789 in ne revolucijo 1830. Po zapisu zunanjih ocenjevalcev so bili pretežke naloge 1, 7.1 in 21.1. Medtem ko so kot nerazumljivo nalogo navajali nalogi 7.1. in 10.1.

Pri izpitni poli 2 se je največ napačnih odgovorov pojavljalo pri nalogah 1.3 in 5.1. Največ nepravilnih odgovorov pri nalogi 1.3 je bilo po mnenju zunanjih ocenjevalcev povezano s tem, da so kandidati pisali o času preseljevanja oziroma so pri odgovarjanju to obdobje mešali z rimskimi ali slovanskimi posledicami preseljevanja. Pri nalogi 5.1 so kandidati na vprašanje odgovarjali presplošno. Kot pretežki nalogi so zunanji ocenjevalci navedli nalogi 1.3 in 24.3. Nerazumljiva pa se jim je zdela naloga 24.3, saj so menili, da večina kandidatov ni razumela vira in da ne poznajo pojmov, kot sta ograjno sodišče in fajda.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Izpitne pole je ocenjevalo 28 zunanjih ocenjevalcev pri izpitni poli 1 in 20 zunanjih ocenjevalcev pri izpitni poli 2. Analiza je pokazala, da sta obe poli zelo dobro ocenjeni: IP 1 s 3,98 točke od 5 možnih, IP 2 pa s 4,42.

Statistični izračuni njihovih ocen so prikazani v preglednicah.

Preglednica 4.5.1: Ocena izbora slikovnega gradiva za barvno prilogo v izpitni poli 1

Ocena	Izpitna pola 1
Izbor slikovnega gradiva	4,14
Primernost zemljevidov	4,25
Primernost ostalega slikovnega gradiva	4,1
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	3,5
Skupaj	4

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2020

Preglednica 4.5.2: Ocena ustreznosti izpitne pole 1

Ocena	Izpitna pola 1
Strokovnost in vsebinska ustreznost	3,96
Ustreznost izbora besedil	4
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,1
Razumljivost Navodil za ocenjevanje	3,86
Skupaj	3,98

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2020

Preglednica 4.5.3: Ustreznost zgodovinskih virov

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni?	Delež (%)
DA	17,86
NE	82,14

Preglednica 4.5.4: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	17
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	53
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj	30

Preglednica 4.5.5: Ocena izbora slikovnega gradiva za barvno prilogo v izpitni poli 2

Ocena	Izpitna pola 2
Izbor slikovnega gradiva	4,5
Primernost zemljevidov	4,15
Primernost ostalega slikovnega gradiva	4,4
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	4,5
Skupaj	4,38

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2020

Preglednica 4.5.6: Ocena ustreznosti izpitne pole 2

Ocena	Izpitna pola 2
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,35
Ustreznost izbora besedil	4,4
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,55
Razumljivost Navodil za ocenjevanje	4,35
skupaj	4,42

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2020

Preglednica 4.5.7: Ustreznost zgodovinskih virov

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni	Delež (%)
DA	15
NE	85

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2020

Preglednica 4.5.8: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	19
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	54
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj	27

Vir. Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2020

Večina zunanjih ocenjevalcev je izpitni poli ocenila kot primerni. Zunanji ocenjevalci si želijo, da se naslednje leto moderacija pred ocenjevanjem izvede v živo. Prav tako izpostavljajo kot pomembno dejstvo, da se v izpitni poli pri posameznem vprašanju zapiše, koliko elementov točno zahtevamo za posamezno točko. Zgolj dvojinska ali množinska oblika je po njihovem mnenju premalo. V splošnem pa zunanji ocenjevalci sporočajo, da so naloge dobro strukturirane, opažajo pa, da imajo kandidati težave s poznavanjem splošne terminologije, ki ni zgolj zgodovinska, ampak predstavlja splošno znanje.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpit iz zgodovine na splošni maturi v spomladanskem izpitnem roku 2020 so kandidati pisali v sredo, 10. 6. 2020. Glede na celotno zdravstveno situacijo in prilagoditve, ki smo jih bili deležni pri splošni maturi, je moderacija s pomočniki glavnega ocenjevalca potekala v ponedeljek, 15. 6. 2020. Na tej smo člani DPK SM skupaj s pomočniki glavnega ocenjevalca izvedli moderacijo, na kateri smo izbrali pole za vajo, standardizacijo in kontrolne pole ter hkrati zapisali dodatna pojasnila pri posameznih nalogah za lažje ocenjevanje izpitnih pol. V skladu z navodili Državne komisije za splošno maturo je tudi DPK za zgodovino pripravila prilagoditev praktičnega dela izpita (zaradi nezmožnosti izvedbe ob zaprtju šol).

DPK za zgodovino je glede izvedbe praktičnega dela izpita predlagala sledeče različice:

- če je šola izvedla strokovno ekskurzijo v skladu z veljavnim predmetnim izpitnim katalogom za zgodovino, pisna naloga pa ni bila izvedena, se ta ne izvede. Za manjkajoči del praktičnega dela izpita (pisna naloga) se pripravi preračun števila točk na 20 %;
- če na šoli ni bil izveden noben del praktičnega dela izpita, se pripravi prilagojena izvedba strokovne ekskurzije po navodilih, ki jih je Državni izpitni center v dopisu 18. marca 2020 že posredoval šolam. Pisna naloga se v tem primeru ne izvede. Za manjkajoči del praktičnega dela izpita (pisno nalogo) se pripravi preračun števila točk na 20 %;
- če je šola že izvedla oba dela praktičnega dela izpita in je kandidat pri njiju prejel različno število točk, se kandidatu upošteva boljši rezultat in pripravi preračun tega dela na 20 %.

E-ocenjevanje lahko ocenimo kot izjemno pozitivno pridobitev, ki je olajšala delo zunanjim ocenjevalcem in hkrati omogočila takojšnjo konzultacijo med ocenjevanjem. Hkrati takšna oblika ocenjevanja omogoča glavnemu ocenjevalcu in pomočnikom glavnega ocenjevalca ves čas vpogled, ali se morebiti pri kakšni nalogi pojavljajo težave pri ocenjevanju.

V torek, 29. 6. 2020, smo člani DPK SM za zgodovino postavili meje med posameznimi ocenami ter potem opravili še kontrolno ocenjevanje izpitnih pol kandidatov, ki jim je manjkala 1 ali 2 odstotni točki do pozitivne ocene.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

V letošnjem spomladanskem izpitnem roku je ugovor na oceno vložilo 35 kandidatov (lani 31). Število točk se je spremenilo 17 kandidatom (lani 21). Po rešenih ugovorih se je ocena spremenila sedmim kandidatom (lani 9). V primerjavi z lanskim letom se je letos število ugovorov nekoliko povečalo.

Preglednica 5.2.1: Ugovori kandidatov na oceno

Število vseh izpitov	Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
1.460	35	17	7

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Splošno maturo iz predmeta zgodovina je leta 2020 opravljalo 1.190 kandidatov (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature), kar je primerljivo s prejšnjimi leti. Prav tako je ostala v skladu s trendi prejšnjih let tudi povprečna ocena, ki je bila s 3,39 višja kot lani (leta 2019 je bila 3,27 in s tem nekoliko nižja kot leta pred tem). Pri postavljanju mej med ocenami je komisija v primerjavi z lanskim letom znižala kriterij za zadostno in odlično oceno za eno točko. Ker je določitev mej med ocenami pri maturitetnem izpitu iz zgodovine v zadnjem desetletju skorajda standardna (sprememba med enim in drugim letom ni bila nikoli večja od ene točke), je tudi letošnja ocena kljub drugačni izvedbi šolskega leta povsem primerljiva z rezultati prejšnjih let.

Kot običajno, so pri izpitni poli 1 (v kateri so naloge iz obče zgodovine) kandidati prejeli v povprečju večje število točk kot pri izpitni poli 2 (z nalogami iz narodne zgodovine). Pri tej je bilo zaznavno, da so zadnje naloge izpitne pole kandidati reševali precej slabše kot tiste na začetku, kot da bi jim (ob spremenjenem načinu poučevanja v tem šolskem letu) po treh urah že občutno upadala koncentracija.

Ker so bila letos izdana posebna navodila za notranji del izpita, korelacija notranjega in zunanjega dela izpita ne bo pokazala realnega razmerja in ne bo primerljiva s korelacijo iz prejšnjih let.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Izpitne pole, kakršne je DPK SM za zgodovino uveljavila v veljavnem PIK, pri profesorjih in zunanjih ocenjevalcih večinoma naletijo na spodbudne ocene. Visokih ocen je deležen izbor dodatnega gradiva, ki je kandidatom v pomoč pri reševanju (besedila, zemljevidi, slikovno gradivo). To komisiji tudi omogoča, da v izpitne pole uvršča večji delež vprašanj višjih taksonomskih stopenj, ki so vezana na razumevanje in interpretiranje dodatnega gradiva ter njihovo povezovanje s kandidativim znanjem. Pri nekaterih nalogah, ki jih je pravilno rešil le majhen del kandidatov, se je vnovič zastavilo vprašanje, ali tako zahtevne naloge uvrstiti v izpitno polo. Toda DPK SM za zgodovino meni, da mora biti v izpitni poli tudi nekaj zelo zahtevnih vprašanj, pri katerih lahko najboljši kandidati pokažejo svoje prednosti. Pri teh vprašanjih se izkaže tudi zmožnost povezovanja z znanjem, pridobljenem pri drugih šolskih predmetih, in splošno izobrazbo kandidata.

Primerljivost povprečnih ocen kandidatov v zadnjih letih (ob zgolj malenkostnem poseganju v določanje mej med točkami) in majhna razlika povprečnega števila točk, ki so ga kandidati dobili pri obeh izpitnih polah, nakazuje na enakomerno zahtevnost. Veseli tudi spoznanje, da kandidati vse bolj izkoriščajo pomoč, ponujeno v dodatnem gradivu. Tudi to nakazuje, da zgodovina v srednješolskih klopeh ni več zgolj učenje o preteklosti, temveč tudi poučevanje razumevanja historičnih in današnjih besedil, njihove interpretacije in povezovanje teh spoznanj v nove ugotovitve.

6.3 Druge ugotovitve

Med komentarji na račun priprave izpitnih gradiv za zgodovino v zadnjih letih ne najdemo več omemb večjih napak. Pripombe, ki letijo na *Navodila na ocenjevanje*, se odpravljajo sproti, že v fazi e-ocenjevanja. Posledica stalnega stika z ocenjevalci je, da se razlike med interpretacijami zgladijo že

pred oddajo točk kandidatov, posledično pa je število sprememb vsote točk in sprememb ocene v postopku ugovorov majhno. V spomladanskem izpitnem roku 2020 je bilo tako, kljub temu da so lahko kandidati opravljali vpogled na daljavo, samo sedem sprememb ocene, kar je najmanj doslej pri maturitetnem izpitu iz zgodovine. Pomočniki glavnega ocenjevalca pa so opozorili na pomanjkljivost programa za ocenjevanje RM Assessor 3, ki ne omogoča »copy-paste« sistema. Tako je treba skorajda identično navodilo, poslano različnim ocenjevalcem, tipkati večkrat. Rešitev te težave bi še pospešila komunikacijo med pristojnimi v fazi ocenjevanja.